

Warszawa, 5 czerwca 2020 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
GŁÓWNY GEODETA KRAJU

Waldemar Izdebski
NG-OSG.0810.4.2020

Pan
Jan Nowak
Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych

Szanowny Panie Prezesie,

W odpowiedzi na Pana pismo z 3 czerwca 2020 r. (znak: DKN.212382.2020), chciałbym zauważyć, że powołane przez Pana twierdzenia i zarzuty w stosunku do Głównego Geodety Kraju nie są w żaden sposób uzasadnione. Zmierzają one, w sposób całkowicie nieuprawniony, do przypisania Głównemu Geodecie Kraju nieprawdziwych intencji w podejmowanych działaniach.

Celem skierowania do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (Prezes UODO) pisma z dnia 28 maja 2020 r. było zwrócenie uwagi na nieuzasadnioną asymetrię działań podjętych wobec Głównego Geodety Kraju (GGK) w związku z prowadzeniem przez niego otwartego dla obywateli serwisu www.geoportal.gov.pl oraz w stosunku do komercyjnych serwisów internetowych, z których większość prowadzi spółki zarejestrowane w ramach podatkowych, udostępniających numery ksiąg wieczystych za opłatą. Nie ulega wątpliwości, że działalność takich spółek jest szkodliwa, co Prezes UODO zresztą sam przyznaje. Mimo tej wiedzy Prezes UODO nie podjął adekwatnych środków mających na celu ograniczenie ich funkcjonowania, chociaż posiadał w tym zakresie odpowiednie instrumenty prawne oraz niezbędną wiedzę. Zamiast tego Prezes UODO zdecydował się na wydanie postanowienia nakazującego zaprzestanie publikowania numerów ksiąg wieczystych na portalu internetowym prowadzonym przez organ administracji publicznej, zgodnie ze swoimi ustawowymi kompetencjami.

Prezes UODO wskazuje w swoim piśmie, że podjął stosowne działania, tj. przeprowadził kontrole w dwóch podmiotach prowadzących tego typu działalność. Trudno zrozumieć, dlaczego działania kontrolne zostały przeprowadzone wyłącznie w dwóch podmiotach, skoro Prezes UODO posiadał wiedzę o wielu innych podmiotach prowadzących analogiczną działalność. Sam GGK informował UODO wielokrotnie o mającym miejsce procederze (jedno z takich pism z 2019 roku przekazuję w załączeniu). Trudno także zrozumieć, dlaczego Prezes UODO ograniczył się do czynności kontrolnych, nie zakończonych zresztą żadną decyzją wobec kontrolowanych podmiotów, skoro posiadał inne środki mogące zapobiec nielegalnemu przetwarzaniu danych osobowych przez te komercyjne serwisy. Nie jest również zrozumiałe, dlaczego uzasadnieniem braku podjęcia do dnia dzisiejszego działań przez Prezesa UODO w zakresie swoich kompetencji jest postępowanie prowadzone przez prokuraturę w wyniku zawiadomienia skierowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości w 2017 r., a więc przed trzema laty.

Warto w tym kontekście wskazać, że nawet przyjmując, że w 2017 r. ówczesny Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie miał uprawnienia do zastosowania środka w postaci postanowienia o ograniczeniu przetwarzania na podstawie art. 70 ustawy o ochronie danych osobowych, to nic nie stało na przeszkodzie, żeby zastosować ten środek po wejściu w życie ustawy w 2018 r. Jeśli bowiem obecnie Prezes UODO uznał, że przesłanki zastosowania tego środka są spełnione w przypadku serwisu www.geoportal.gov.pl, to tym bardziej powinien uznać, że spełnione są one w stosunku do pozostałych, komercyjnych serwisów. Wydanie postanowienia jest bowiem niezależnym środkiem, nie mającym nic wspólnego z toczącym się – zgodnie z informacją przekazaną przez Prezesa UODO – postępowaniem karnym. Nie ma więc powodu, żeby z wydaniem takiego postanowienia zwlekać, a toczące się postępowanie karne, może być tylko dodatkowym argumentem, żeby działania te podjąć jak najszybciej.

Za absurdalny uznać należy zarzut Prezesa UODO, że Główny Geodeta Kraju uzasadnia swoje rzekomo bezprawne działania faktem istnienia podmiotów prywatnych prowadzących serwisy internetowe umożliwiające dostęp do treści ksiąg wieczystych. Oba te przypadki są zupełnie nieporównywalne. Tego rodzaju podmioty komercyjne działają nielegalnie, w związku z czym niezgodnie z prawem, bez podstawy prawnej przetwarzają informacje publikowane w serwisie. Podmioty te nie są uprawnione do tego rodzaju komercyjnej działalności, działając tym samym na szkodę Skarbu Państwa. Jest to sytuacja nieporównywalna do ujawniania informacji w serwisie www.geoportal.gov.pl, co jest uzasadnione wykonywaniem zadań publicznych przez starostów i GGK jako podmiot prowadzący serwis. Główny Geodeta Kraju swoim pismem zwraca jedynie uwagę na asymetrię działań podejmowanych przez Prezesa UODO, tj. podjęcie daleko idących działań w stosunku do podmiotów publicznych realizujących swoje zadania i brak reakcji w stosunku do podmiotów komercyjnych, mimo wiedzy o prowadzonej przez nie działalności posiadanej przez Prezesa UODO od wielu lat. Skoro bowiem Prezes UODO uważa – w ocenie GGK błędnie – że publikowanie numerów ksiąg wieczystych w serwisie www.geoportal.gov.pl usadzania wydanie postanowienia o ograniczeniu przetwarzania, to tym bardziej uzasadnione jest zastosowanie tego środka wobec podmiotów prywatnych działających w szarej strefie. Trudno w tym kontekście uznać, że brak podjęcia wobec prywatnych portali internetowych, które odpłatnie udostępniają numery ksiąg wieczystych jakichkolwiek kroków prawnych innych niż przeprowadzenie dwóch kontroli, które nie przełożyły się na ograniczenie działalności kontrolowanych spółek, może świadczyć o „podjęciu stosownych działań”.

Chciałbym raz jeszcze podkreślić, że upublicznianie numerów ksiąg wieczystych w systemie www.geoportal.gov.pl związane jest z realizacją zadania przypisanego GGK i wynika wprost z art. 20 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 2 a contrario art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne. Działanie GGK wynika więc z ustawowego upoważnienia, w związku z czym zarzut przypisania sobie w sposób nieuprawniony zadania i tym samym naruszenia Konstytucji RP jest całkowicie bezzasadny.

W związku z powyższym podtrzymuje moje oczekiwanie wyrażone we wcześniejszej korespondencji, że Prezes UODO nie będzie podejmował dyskryminujących działań w stosunku do GGK. Konsekwencja w działaniach Prezesa UODO powinna doprowadzić do podjęcia odpowiednich środków prawnych również wobec operatorów komercyjnych serwisów, bądź skutkować brakiem wprowadzania jakichkolwiek ograniczeń w działaniach GGK do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez sąd. W związku z tym ograniczenie przetwarzania numerów ksiąg wieczystych w serwisie www.geoportal.gov.pl powinno zostać natychmiast cofnięte.

Na marginesie pragnę także poinformować, że nadmiarowe i nieadekwatne działania podjęte wyłącznie wobec GGK, przy braku jakiegokolwiek reakcji wobec portali komercyjnej, poskutkowało wywołaniem uzasadnionej obawy u 42 starostów w całej Polsce co do legalności ich działań, którzy po wydaniu przedmiotowego postanowienia i poinformowaniu o skierowaniu sprawy do prokuratury, zaprzestały publikowania numerów ksiąg wieczystych również w Zintegrowanym Systemie Informacji o Nieruchomościach. Doprowadziło to do destabilizacji funkcjonowania systemu informatycznego kluczowego z punktu widzenia funkcjonowania Państwa i powoduje teraz konieczność podejmowania przez GGK działań zmierzających do przywrócenia poprzedniej sprawności systemu. Pokazuje to do czego prowadzi nieodpowiedzialne i nieproporcjonalne stosowanie środków prawnych przez organ nadzorczy.

z poważaniem

GLÓWNY GEODETA KRAJU

dr hab. inż. Waldemar Izdebski

/pismo podpisane elektronicznie/

W załączeniu

1. Pismo GGK do Prezesa UODO z 6 maja 2019 r.

Do wiadomości

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Warszawa, 6 maja 2019 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
GŁÓWNY GEODETA KRAJU

Waldemar Izdebski
GGK.071.2.2018.WI

Pani Edyta Bielak-Jomaa
Prezes Urzędu
Ochrony Danych Osobowych

Szanowna Pani Prezes,

w odpowiedzi na pismo z 18 stycznia 2019 r. (znak ZSPU.070.1.2019.PA) i w nawiązaniu do późniejszej korespondencji jeszcze raz uprzejmie informuję, że numery ksiąg wieczystych nie mogą w żaden sposób być traktowane jako dane osobowe, bo byłoby to zaprzeczeniem zapisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne, która wyraźnie określa te dane jako dane przedmiotowe. Jest to wyraźnie zapisane w **art. 20 ust. 1 pkt 1** – „ewidencja gruntów i budynków obejmuje informacje dotyczące gruntów – tj. ich położenia (...) oznaczenia ksiąg wieczystych (...)” natomiast **art. 24 ust. 2** stanowi, że informacje zawarte w operacie ewidencyjnym są jawne.

Ograniczenie od jawności (zapisane w **art. 24 ust. 5**) dotyczy jedynie danych opisanych w **art. 20 ust. 2 pkt 1**, czyli danych właścicieli, a numer księgi wieczystej wymieniony jest w **art. 20 ust. 1 pkt 1**, a więc nie podlega ograniczeniu wynikającemu z art. 24 ust. 5. **Dodatkowo jawność numerów ksiąg wieczystych jest podstawą sprawnego funkcjonowania dwóch rejestrów państwowych jakimi są ewidencja gruntów i budynków oraz księgi wieczyste.**

Powyższą interpretację co do jawności potwierdza wiele wyroków WSA i NSA, a jednym z ostatnich wyroków, który to jasno podsumowuje, jest wyrok WSA w Poznaniu z dn. 28 marca 2018r. sygn. akt II SA/Po 1165/17, który w uzasadnieniu zawiera zapis: *"Jak wskazano, art. 24 ust. 5 P.g.k. jednoznacznie stanowi o ograniczeniu dostępu do danych "wykazanych" w ewidencji gruntów i budynków wymienionych w art. 20 ust. 2 pkt 1 P.g.k. A contrario nie ma w ustawie ograniczeń dotyczących udostępniania danych z art. 20 ust. 1 P.g.k., a tam "oznaczenie księgi wieczystej" wymienione jest wprost."*

Istotne są też dwa wcześniejsze wyroki NSA tj. z dnia 21 czerwca 2017r. sygn. akt I OSK 131/17 oraz z dnia 19 listopada 2014 r. sygn. akt I OSK 802/13, w których czytamy: *Sam fakt, że z księgi wieczystej można uzyskać informację o osobie właściciela nieruchomości nie ma wpływu na stwierdzenie, że numer tej księgi stanowi element przedmiotowy opisu nieruchomości. Na marginesie tylko wskazać należy, że jedną z podstawowych zasad, na których opiera się system ksiąg wieczystych jest zasada ich jawności (art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece. Jawność ta obejmuje oczywiście także możliwość uzyskania wiedzy o osobie właściciela nieruchomości.*

Pani Prezes jest także świadoma takiego stanu rzeczy, bo pismem z dnia 19 lutego 2019r. ZSPU.070.2.2019.PA.30270, zwraca się Pani do Pana Ministra Jerzego Kwiecińskiego o wprowadzenie regulacji prawnych ograniczających dostępność numerów ksiąg wieczystych poprzez wyraźne ustawowe zawężenie podmiotów, na rzecz których dane te mogą być udostępnione. Cytat z pisma poniżej.

Szanowny Panie Ministrze,

na podstawie art. 57 ust. 1 lit. c) RODO¹ zwracam się o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie zmiany przepisów dotyczących ewidencji gruntów i budynków, w tym w szczególności przepisów ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne², mającej na celu ograniczenie dostępności numerów ksiąg wieczystych poprzez wyraźne ustawowe zawężenie kręgu podmiotów, na rzecz których dane te mogą być udostępniane.

Tak więc w obecnym stanie prawa to nie serwis geoportal.gov.pl, ani usługi powiatowe są przyczyną ujawnienia danych osobowych, ponieważ dane osobowe nie są prezentowane w geoportalu, ani w usługach powiatowych, bo prezentuje się tam **jedynie numery ksiąg wieczystych**. Dane osobowe są widoczne dopiero w systemie Elektronicznej Księgi Wieczystej (EKW) i to tam ewentualnie trzeba je ukryć, jeśli narusza to obowiązujące zasady prawa.

Niezależnie od powyższego zbadaliśmy stan udostępniania danych katastralnych w 3 krajach UE gdzie też obowiązuje RODO i w żadnym z nich w zakresie udostępniania danych katastralnych nie występują takie problemy jak w Polsce. Artykuł dotyczący tego badania przekazuję w załączeniu.

W związku z Pani deklaracją współpracy wypracowania właściwych rozwiązań także taką chęć wyrażam, ale powinno się to odbywać na zasadach poszanowania prawa i zaprzestania przez UODO zastraszania powiatów, że publikując numery ksiąg wieczystych łamią prawo, w sytuacji kiedy nic takiej publikacji nie zabrania i dodatkowo kiedy bezkarnie funkcjonują serwisy:

- <http://www.elektroniczne-ksiegi-wieczyste.pl/>
- <https://ksiegi-wieczyste-online.pl/>
- <http://www.znajdzksiege.pl/>
- <http://wwwwww.elektroniczneksiegiwieczyste.pl>
- <http://www.wieczyste.pl/>
- <http://www.hipy.pl/>
- <http://www.wlascielnieruchomosci.pl/>

zarejestrowane na Szeszelach, które kolekcjonują dane zarówno w zakresie numerów działek jak i ksiąg wieczystych i dokonują ich sprzedaży (np. znajdzksiege.pl za kwotę 39,95zł) z czego polskie państwo nie uzyskuje żadnego dochodu i jest wobec funkcjonowania tych portali zupełnie nieporadne.

z poważaniem

GLÓWNY GEODETA KRAJU

dr hab. inż. Waldemar Izdebski

/Pismo podpisane elektronicznie/

W załączeniu:

1. Artykuł „Forma udostępniania danych katastralnych w wybranych krajach UE”